

หัวข้อวิจัย	การเพิ่มมูลค่าสินค้าเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย หมู่ 4 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม
ผู้ดำเนินการวิจัย	แก้วมณี อุทธิรัมย์ และคณะ
หน่วยงาน	สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาสินค้าและมูลค่าสินค้าของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม และเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม โดยกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มเพาะเห็ดหมู่ที่ 4 บ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 14 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีอาชีพอย่างชัดเจน และมีความต้องการในการพัฒนาอาชีพของตนเองอย่างชัดเจน โดยใช้โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชน การประกอบอาชีพ การสร้างการมีส่วนร่วม และกระบวนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างที่นักวิจัยและชุมชน

ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาบริบทของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มเพาะเห็ดหมู่ที่ 4 บ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 14 คน ทางกลุ่มแม่บ้านเพาะปลูกเห็ดนางฟ้า โดยมีการจัดตารางเวรในการดูแลเห็ด ชุมชนประสบปัญหาของสินค้า คือ เห็ดนางฟ้ามีราคาต่อข้างต่ำ หรือการนำไปขายที่ตลาดในจำนวนมากๆ กลับโดนพ่อค้าคนกลางในการกดราคาให้กิโลกรัมละ 40 บาท การศึกษาสินค้าและมูลค่าสินค้าของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ทางชุมชนจึงมีความต้องการนำเห็ดนางฟ้ามาเพิ่มมูลค่าให้มากขึ้นกว่าการขายเห็ดสด ลดปัญหาพ่อค้าคนกลางได้ระดับหนึ่ง การศึกษาการเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่า สินค้าที่ต้องการนำมาทำการเพิ่มมูลค่าสินค้าเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนของบ้านโพธิ์ชัย คือ เห็ดนางฟ้า ชุมชนหาแนวทางในการค้นหากระบวนการเพิ่มมูลค่าสินค้านี้ร่วมกัน โดยใช้วิธีการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มแม่บ้านว่าต้องการเพิ่มมูลค่าของเห็ดนางฟ้า คือกระบวนการแปรรูปที่ชุมชนเห็นตรงกันว่า สามารถร่วมกันทำได้และเป็นมติของกลุ่ม

แม่บ้านเพาะเห็ดคือ การทำลูกชิ้น การทำหมุยอ และการทำแหนมเห็ด ซึ่งสามารถเก็บรักษาไว้ หรือสามารถเก็บไว้ทานได้นาน สามารถทำแล้วนำมาขายได้ตามร้านค้า และตามเทศกาลที่ทางจังหวัดจัดกิจกรรมขึ้นมา ผลจากกระบวนการทดลองปฏิบัติการโดยการใช้วิธีที่ค้นพบมาเพิ่มมูลค่าสินค้ากลุ่มเพาะเห็ดของชุมชน สิ่งที่ได้มา คือ แหนมเห็ด และลูกชิ้น ที่ได้ บรรจุในถุงพลาสติกใส เพื่อทำการขาย ในราคาถุงละ 20 บาท บรรจุด้วยแหนมเห็ดจำนวน 4 ชิ้น ถึงใส่ถุงพลาสติกใส พบว่า ยังขาดความสวยงาม ไม่น่าดึงดูด ทางคณะผู้วิจัยได้ ติดต่อ อาจารย์ชินานาง ในสาขาวิชาศิลปะ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้ทำการออกแบบสติ๊กเกอร์เพื่อนำมาติดบรรจุภัณฑ์ เพื่อความสวยงามและน่าสนใจของสินค้ามากยิ่งขึ้น ผลที่ได้คือ สินค้ามีความน่าเชื่อถือ และสินค้าสามารถจำหน่ายได้ง่าย และตรงตามความต้องการของคนในชุมชน เช่น อบต. และร้านค้าชุมชน

คำสำคัญ : การเพิ่มมูลค่า พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ชุมชน และกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย

Title	Increasing Value of Goods for Sustainable Economic Development of Community of Mushroom Growing Group at Bann Phoe Chai, Phoe Chai Sub-district, Wapee Pathum District, Mahasarakham Province
Researchers	Kaewmanee Utiram
Organization	Accounting Program, Faculty of Management Science, Buriram Rajabhat University
Academic Year	2017

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the context, to study the goods and its value, and to increase the value of goods of mushroom growing group at Bann Phoe Chai, Phoe Chai Sub-district, Wapee Pathum District, Mahasarakham Province. The target population of this study was the members of mushroom growing group at Bann Phoe Chai, Phoe Chai Sub-district, Wapee Pathum District, Mahasarakham Province. There were 14 members selected as the subjects of the study with purpose sampling because they are really mushroom farmers and explicitly intend to develop their own profession. The data were collected through the information collection about community context, occupation, the building up of participatory, and the cooperation of operation process between the researchers and community members.

The result revealed that, the study of the context of Bann Phoe Chai Mushroom Growing Group, Phoe Chai Sub-district, Wapee Pathum District, Mahasarakham Province, from the fundamental information survey, there are 14 members of the group. The housewife group grows Sarjor-caju mushroom by setting timetable for each member to take care of it. Also, the community faced the problems that the selling price of fresh mushroom was always quite cheap, or when they took a lot of mushroom to sell at the marketplace, they were forced from the middleman to sell at 40 baht a kilogram. The findings from the study of goods and

its value, it showed the community needed to increase more value to their mushroom rather than selling it as fresh mushroom because it can help to decrease some problems caused from middleman. From the study of increasing value to the goods, it could be concluded that the goods needed to increase in value for sustainable economic development of Bann Phoe Chai was Sarjor-caju Mushroom. The community have worked together to find the way for increasing value of the goods through the discussion of housewife group; that is, the increasing value of Sarjor-caju mushroom processing which every member was majorly agreed that it could be done together. The resolution of housewife group for increasing the value of the mushroom was the processing for meatball, mushroom sausage, preserving mushroom because these processing food can be kept for a long time. Also, the food processed from mushroom can be taken to sell at any stores or on any festival held by the province. The products obtained from the experiment in increasing the value of goods were preserving mushroom and mushroom meatball packed in a clear plastic bag with 4 pieces for selling 20 baht a pack. However, the container used was not beautiful and attractive. Therefore, the researchers have approached Miss Chinanang Sawasram, a lecturer of Computer Arts Program, Buriram Rajabhat University, to design the stickers to attach on the container for more beautiful and attractive. As a result, the products look believable, are sold more easily, and serve the needs of the community like sub-district administrative organization and community store.

Keywords : Increasing Value, Sustainable Economic Development of Community, Community, Bann Phoe Chai Mushroom Growing Group

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ และองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร และบุคลากร สถาบันวิจัยพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ทุกท่านที่กรุณาผู้ให้ความช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร และบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคามทุกท่านที่กรุณาผู้ให้ความช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ กลุ่มวิสาหกิจกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย หมู่ 4 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมปฏิบัติการวิจัย การพัฒนางานวิจัย และการดำเนินงานวิจัยทุกกิจกรรมเพื่อให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ผู้เป็นที่รัก ผู้ให้กำลังใจและให้โอกาสการศึกษาอันมีค่ายิ่งและให้การสนับสนุนมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์จากวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์และผู้มีพระคุณที่ให้การอบรมสั่งสอน ประสทธิประสาทวิชา ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติสืบไป

แก้วมณี อุทธิรัมย์ และคณะ

14 กุมภาพันธ์ 2561

คำนำ

งานวิจัย เรื่อง การเพิ่มมูลค่าสินค้าเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย หมู่ 4 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม ได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาบริบทของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาสินค้าและมูลค่าสินค้าของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม 3) เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าสินค้าเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์มาลินี จุฑิตปมา อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม และผู้บริหาร บุคลากร สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่คอยช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้จนเสร็จสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย หมู่ 4 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมปฏิบัติการวิจัย พัฒนางานวิจัย และการดำเนินงานวิจัยทุกกิจกรรมเพื่อให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

คุณค่าและประโยชน์จากงานวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ตลาดจนบูรพาจารย์และผู้มีพระคุณที่ให้การอบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชา ซึ่งคณะผู้วิจัยจะนำไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติสืบไป

แก้วมณี อุทธิรัมย์ และคณะ

14 กุมภาพันธ์ 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
Abstract.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
คำนำ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา หลักการและเหตุผล.....	1
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์และเป้าหมาย.....	4
กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน.....	4
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
นิยามศัพท์.....	5
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ความหมายของการเพิ่มมูลค่าสินค้า.....	6
แนวคิดและทฤษฎีของการเพิ่มมูลค่า.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
ประเด็นที่กำลังดำเนินการ.....	31
3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	33
วิธีการดำเนินงาน.....	33
กลุ่มเป้าหมาย.....	35
พื้นที่ดำเนินงาน.....	35
แผนการดำเนินงาน.....	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4	45
บริบทของพื้นที่ศึกษา.....	45
ความเป็นมาของตำบลโพธิ์ชัย.....	45
ด้านกายภาพ.....	46
ด้านสิ่งแวดล้อม.....	50
ด้านสังคม.....	51
ด้านเอกลักษณ์ของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย หมู่ 4 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม.....	52
5.	55
การดำเนินงานและวิเคราะห์ผล.....	55
กิจกรรม.....	55
ผลที่ได้รับ.....	57
6	76
สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	76
สรุปผลที่ได้รับ.....	76
เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย.....	79
ผลที่ได้รับ.....	79
วิธีการวัดผล ประเมินผล.....	80
ข้อเสนอแนะอื่น.....	80
รายการอ้างอิง.....	81
ภาคผนวก.....	85
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	86

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
3.1	ปฏิทินกิจกรรม.....	38
3.2	แผนการดำเนินงานกิจกรรม.....	40
5.1	สรุปแผนการดำเนินงานตามกิจกรรม และผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	60

สารบัญรูปร่าง

รูปร่างที่		หน้า
1.1	กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	3
2.1	การลงพื้นที่ในการพูดคุยระหว่างชุมชนและกลุ่มที่นักวิจัย.....	31
2.2	การประชุมชี้แจงโครงการต่อกลุ่มเพาะเห็ดหมูที่ 4 โพธิ์ชัย.....	31
2.3	การแลกเปลี่ยนแนวคิดของกลุ่มเพาะเห็ดหมูที่ 4 บ้านโพธิ์ชัย	32
4.1	แสดงเนื้อที่ของตำบลโพธิ์ชัย	46
4.2	แสดงเขตการปกครองของตำบลโพธิ์ชัย หมู่ที่ 1 - 12	47
4.3	แสดงจำนวนประชากรแยกตามช่วงอายุ	48
4.4	แสดงจำนวนประชากรแยกตามเพศ	49
4.5	แสดงการประกอบอาชีพของประชากรในตำบลโพธิ์ชัย	49
4.6	แสดงการประกอบอาชีพเสริมของประชากรในตำบลโพธิ์ชัย	50
4.7	แสดงร้อยละของประชากรแยกตามการศึกษา	51
5.1	การประชุมวางแผนการดำเนินงาน.....	57
5.2	การลงพื้นที่ในการเตรียมพื้นที่ และเตรียมกลุ่มเป้าหมาย.....	58
5.3	การประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการวิจัย.....	59
5.4	การลงพื้นที่เพื่อศึกษาบริบทของกลุ่ม และชุมชน.....	62
5.5	ทีมวิจัยร่วมกับชุมชนทำการสรุป สังเคราะห์และวิเคราะห์ และคืนข้อมูล ให้กับชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย.....	68
5.6	สำรวจสินค้าของชุมชนกลุ่มเพาะเห็ด และทำการวิเคราะห์ผลการสำรวจ สินค้าของชุมชน.....	69
5.7	สรุปผลการสำรวจสินค้าของชุมชนที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปสร้างเป็น สินค้านำร่วมกับชุมชนบ้านโพธิ์ชัย.....	70
5.8	นักวิจัยร่วมกับชุมชนประชุมหารือเกี่ยวกับกระบวนการเพิ่มมูลค่าสินค้าและทำ การสร้างผลเกี่ยวกับกระบวนการสร้างการเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่มเพาะเห็ด บ้านโพธิ์ชัย.....	71
5.9	ทดลองปฏิบัติการโดยการใช้ที่ค้นพบมาเพิ่มมูลค่าสินค้านำกลุ่มเพาะเห็ดของ ชุมชนมาใช้กับสินค้าของชุมชน.....	73
5.10	ทีมวิจัยร่วมกับชุมชนสรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์ และคืนข้อมูลกระบวนการ สร้างการเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย.....	74

